

stændige, især dem, som driver mindre virksomheder.

Det må overvejes, hvorledes arbejdsledige, som modtager dagpenge, kan få andel i uddannelsesfondens midler og derigennem drage nytte af uddannelsesstilbuddene, ligesom spørgsmålet om de ikke-erhvervsaktives muligheder for deltagelse må løses ved samme lejlighed.

En betydelig del af udgifterne til sådanne støtte- og orlovsordninger indvindes under de nuværende beskæftigelsesforhold ved besparelser i dagpenge m.m., idet ledige vil kunne ansættes i job, der forlades af uddannelsessøgende.

Den enkelte voksne får gennem muligheden for betalt uddannelsesorlov en reelt større frihed, fordi uddannelsen ikke endeligt afgøres i de »normale« uddannelsesår. Samfundet får uddannelse til gengæld for dagpenge, og erhvervene får bedre kvalificeret arbejdskraft.

Forslaget til folketingsbeslutning forbinder derved 2 fordringer:

1. Voksenundervisningen og folkeoplysningen må have en høj grad af frihed for at kunne udvikle sig i overensstemmelse med den voksne befolknings ønsker og samfundsforandringerne.
2. Der skal sættes ind for at reducere de sociale og økonomiske barrierer, som måtte vanskeliggøre deltagelse, og som forhindrer, at borgerne reelt kan gøre brug af og frit vælge blandt de muligheder, der forefindes.

Der er ikke i beslutningsforslaget taget stilling til de økonomiske konsekvenser, som må vurderes og fastlægges, efterhånden som beslutningsforslagets enkelte punkter gennemføres ved lovgivning eller administrative beslutninger. Det er forslagsstillernes opfattelse, at der må blive tale om en gradvis udbygning afpasset efter de økonomiske muligheder.

I det følgende fremsættes bemærkninger til de enkelte punkter i beslutningsforslaget. Punkt 1 omhandler grundprincipperne for udviklingen. Punkt 2-4 beskriver virksomheden inden for voksenundervisningens og folkeoplysningens 3 hovedområder. Punkt 5 gør rede for, hvilke grupper der især bør prioriteres. Punkt 6 og 7 omhandler de økonomiske og arbejdsmæssige forudsætninger for deltagelse. Punkt 8 skildrer forsøgs- og udviklingsarbejdets rolle. Punkt 9 opstiller ønsker til lærernes forudsætninger. Punkt 10 beskæftiger sig med kompetencespørgsmålet.

Det bemærkes, at forslaget er en genfremsættelse af et i folketingsåret 1982-83 fremsat forslag, se

Folketingstidende 1982-83, forhandlingerne sp. 6591 og 8858 samt tillæg A sp. 3441.

Bemærkninger til beslutningsforslagets enkelte punkter

Ad pkt. 1

Som det er omtalt ovenfor i de generelle bemærkninger, er området vidtforgrenet og udviser en høj grad af mangfoldighed. Dette kan virke forstyrrende på en tankegang, som er præget af et mere traditionelt syn på uddannelsesplanlægning, men er imidlertid en konsekvens af:

- a. Den danske tradition for, at forskellige kredse af borgere skal kunne bedrive folkeoplysning og skolevirksomhed ud fra deres forskellige livssyn.
- b. Et kompliceret samfund i hastig forandring vil have overordentlig mange, hurtigt skiftende og delvis uforudsigelige behov for uddannelse af voksne.
- c. Voksne skal have valgmuligheder og, når først valget er gjort, en udstrakt grad af medbestemmelse i forhold til form og indhold i undervisningen, som derfor i praksis ofte vil falde forskelligt ud.

Det offentlige har derfor ikke til hovedopgave at harmonisere voksenundervisningen og folkeoplysningen, men at sørge for, at der findes gode rammer for fornyelse af den virksomhed, som forefindes i dag, og for udvikling af nye tilbud, som nødvendiggøres af samfundets forandring.

Ad pkt. 2

Hvad angår folkeoplysningen, sigtes mod gennemførelsen af en ny lovgivning vedrørende principperne for fordeling af offentlige tilskud, således at der i højere grad end i dag sikres de nødvendige frie rammer for områdets udvikling. Lovgivningen bør i sig rumme mulighed for fornyelse og utraditionelle folkeoplysningsaktiviteter.

Den ny lovgivning om folkeoplysning må baseres på et forudgående forsøgs- og udviklingsarbejde. I den forbindelse nedsættes et bredt sammensat udvalg med repræsentanter for de involverede parter. Udvalget får til opgave at følge forsøgs- og udviklingsarbejdet samt på baggrund af erfaringerne herfra udarbejde forslag til en ny lov om folkeoplysning til afløsning af den nuværende lov om fritidsundervisning m.v. Derved kan lovgivningen få en forankring i den virkelighed, i hvilken loven skal fungere i praksis.